

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	— 28 kor.	— fill.
Félévre	— 14 .	— .
Negyedévre	— 7 .	— .
Egy óra	— 2 .	40 .
—		
Egyes szám	—	— 10 fill.

PESTI NAPLÓ

ÁPRÓHÍRDETESEK ÁRA:

Egyes szó 5 fillér,
vastagabb betűvel 10 fillér.
Hirdetések milliméter arányú
szal, díjszabás szerint.
Megjelölés hűtő kivételével
naponként, ünnep után is.

Budapest, 1910.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Podmanicky-utca 12.

Csütörtök, december 8.

A züllött világváros.

Budapest, december 7.

Budapest lakóinak száma elérte a milliót. Ha a népszámlálás statisztikája még nem is ad erre nézve kétségtelen bizonyítékot, van egy körülmény, mely a statisztikánál is megbízhatóbban igazolja, hogy az ország fővárosa immár előlépett a milliós népességű világvárosok sorába. A világvárosok karakteréhez tartozik a nyomor és a bűn s ez a két sötét jellemvonás már régen ott feketél Budapest ábrázatán. Az első milliónál vagyunk, de züllöttségünk annyira előre haladott, hogy egy három milliós népességű világvárosnak is megfelelné. Igen, a züllöttségben előre vagyunk. Ebben előre dolgoztunk. Raktárunk, készletünk van belőle. Óvatosak voltunk s már most elkészítettük a három milliós világváros karakterét, nehogy később, az erkölcsi viszonyok esetleges javulásával zavarba essünk amiatt, amiért nem tudjuk a züllöttségnek olyan képét adni, amelyet Páris vagy London mutat majd évtizedek múltán a világnak. Ami biztos, az biztos: inkább hasonlítunk züllöttség dolgában már ma Párishoz vagy Londonhoz, mint holnap. Ezt a célt sikerült is elérnünk. A züllöttségünk után összetéveszthetnének a két világvárossal. Ebben egyformák vagyunk. Hidak alól hurcolják ki az embereket, csatornákból, szemétdödrök-

ből halásszák ki a szerencsétleneket, akik a rothadás páráinál melegszenek. Diplomás embereket visznek börtönbe, mert raboltak, öltek, fosztogattak. Apjukra törnek a gyermekek, hogy megzsarolhassák édes szülőjüket. Az erkölcsi kapcsok meglazultak, széjjeltöredeztek fönt is, lent is. Széjjelfeszítette vagy a nyomor, vagy az az ősi romlottság, mely nem tud disztingválni bűn és erkölcs között s amelynek a bűn magáért a bűnért kell, nem pedig azért, hogy a bűn útján szerezzék meg azt, amit a viszonyok megtagadtak tőle.

A züllöttségnek ez a fertője annál visszataszítóbb és siralmasabb, mert Budapesten hiányzik a világvárosoknak az a kápráztató fénye, elbódító pompája, mely a maga derűjével tompítaná, szelidebbé varázsolná a kép sötétén merev színeit. Csak a züllöttséget látjuk, csak a nyomor és bűn hangjait halljuk. A mélység képe Londonra, Párisra, a milliárdosok városaira emlékeztet. Mert csak a képzelet határait meghaladó gazdagság árnyékában sötétlenek ilyen képek. A nagy gazdagság nyomában mindig bűn, nyomor és züllöttség serked. Ez a fény árnyéka. Az árnyék megjelenne, de hol vannak a milliárdosok? Hol az a vagyonban felhalmozott erő, melyet az alsó rétegekből kiszivtak volna? Merre az az óriási gazdagság, melynek hulladékaira les a renyhesség,

hogy abból táplálkozzék? Ezt a másik szélsőséget hiába keressük s így szociológiai rejtélynek kellene maradni, hogy az egyik szélsőség hogyan alakult ki, ha létföltételeit nem kapta a másik szélsőségtől.

Budapest lelkének kialakulását nem lehet más világvárosok szociológiai törvényeivel megmagyarázni. Más világváros a maga erejéből, ellenben Budapest az ország gyöngeségéből lett világvárossá. Tönkre ment existenciák itt kerestek menedéket s ide tódult minden, ami a kis városokban és falvakban nem tudott a maga mindennapi kenyéréhez jutni. A hajléktalanok menhelye, az éhezők népkonyhája lett Budapest. Százezer oldalról egyszerre támadtak rá, aki maga is gyöngé volt. Többet kértek tőle, mint amennyi erejéből tellett, mert gazdasági föllendülése, anyagi megerősödése korántsem volt akkora, hogy annyi gyöngé, vagyontalan léleknek támasza lehetett volna. Mindenki erőtlentül jött ide s mert mindenki nem táplálkozhatott Budapest erejéből, a gyöngék egymásnak estek. A szegénységnek legnagyobb ellensége a szegénység s nincs az a kizsákmányoló, aki egy szegény embernek annyit tudna ártani, mint egy másik szegény ember. Budapesten tehát nem annyira a kapitalisták, mint inkább a szegények kergették egy még nagyobb nyomoruságba a szegényeket. Nem a